

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları

Gönül Tekkurşun Demir¹, Halil İbrahim Cicioğlu², Ekrem Levent İlhan³, Özlem Arslan⁴

Özet

Amaç: Çeşitli değişkenlere göre 2., 3. ve 4. sınıftaki sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını tespit etmektir.

Materyal ve Yöntem: Çalışmada nicel araştırma modellerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında, Uşak Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Programı 2., 3. ve 4. sınıfında öğrenim gören 106 (%64,6)' sı kadın, 58 (%35,4)' i erkek olmak üzere toplam 164 üniversite öğrencisi ile oluşturuldu. Beden eğitimi ve oyun öğretimi dersi Uşak Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Programı'nda sınıf öğretmeni adaylarına 2. sınıfta verildiği için 1. sınıf öğrencileri bu araştırmaya dahil edildi. Veri toplama aracı olarak "kişisel bilgi formu" ve "Sınıf Öğretmeni Adayları İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" kullanıldı. Veriler analiz öncesi Çarpıklık ve Basıklık (verilerin normal dağılım durumu) değerleri ve Levene (varyansların eşitliği) testleriyle değerlendirildi. Verilerin analizinde; frekans, aritmetik ortalama, standart sapma; t-testi, ANOVA ve Pearson Correlation testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğretmen adaylarının "Sınıf Öğretmeni Adayları İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği"nden aldıkları toplam puan ile yaş değişkeni Pearson Moment Korelasyon analiziyle incelendiğinde, alınan puanlar arasında istatistiksel açıdan negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulundu. Sınıf öğretmen adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği, fakat sınıf düzeylerine bakıldığında ise anlamlı farklılık olduğu belirlendi. Çalışmada geçmiş hayatında spor yapan ve yapmayan sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir fark saptandı, düzenli olarak spor yapma durumuna göre anlamlı farklılaşma bulunmadı.

Sonuçlar: Sınıf öğretmen adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Sınıf öğretmeni adayları,
Beden eğitimi,
Sınıf öğretmenliği,
Tutum,

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 07.06.2017

Kabul Tarihi: 15.10.2017

Online Yayın Tarihi: 15.12.2017

DOI: 10.18826/useeabd.319676

The Attitudes of Classroom Teacher Candidates Towards Physical Education Lesson

Abstract

Aim: It is aimed to determine the attitudes of the 2nd, 3rd, and 4th grade classroom teacher candidates towards the physical education lesson according to various variables.

Material and Methods: For the current study, the screening method, one of the quantitative research models, was used. The research consists of 2nd, 3rd, and 4th grade, totally 164 university students, 106 (%64,6) females, 58 (%35,4) males, attending Uşak University, Classroom Teaching Program in 2016-2017 academic year. The first-grade students were not included in this research, because the physical education and play teaching lessons are given to classroom student candidates in the second-grade at Uşak University, Classroom Teaching Program. "Personal information form" and "Physical Education Lesson Attitude Scale for Classroom Teacher Candidates" were used as data collection tools. Before analysis, the data were evaluated using the values of Skewness and Skewness (normal distribution of the data) and Levene (equality of variance) tests. In the analysis of the data; frequency, arithmetic mean, standard deviation; t-test, ANOVA and Pearson Correlation test were used.

Results: When examined the total score of the teacher candidates obtained from Physical Education Lesson Attitude Scale for Classroom Teacher Candidates and age variable by the Pearson Moment Correlation analysis, it was found that there was a statistically significant negative relationship between the received scores at low level. It was determined that the attitudes of the classroom teacher candidates towards the physical education lessons did not show any significant difference according to the gender variable, but there was a significant difference when examined their class levels. While no significant difference was found in the attitudes of the classroom teacher candidates, who played and did not play sports in their past life, towards physical education lessons, no significant difference was found according to the state of playing sports regularly.

Conclusion: It was concluded that the attitudes of the classroom teacher candidates towards the physical education lesson were moderate.

Keywords

Classroom teacher candidates,
Physical education,
Classroom teacher,
Attitude,

Article Info

Received: 07.06.2017

Accepted: 15.10.2015

Online Published: 15.12.2015

DOI: 10.18826/useeabd.319676

The role and contributions of each authors as in the section of IJSETS Writing Rules "Criteria for Authorship" is reported that: 1. Author: 3,4,5,6,7,8; 2. Author: 1,2, 4,5,6,7,8; 3. Author: 1,2,4,5; 4. Author: 2,4,5

¹Corresponding Author: Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Ankara/Türkiye, gonultekkurusun@hotmail.com

²Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Ankara/Türkiye, cicioglu@gazi.edu.tr

³Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Ankara/Türkiye, levent-besyo@hotmail.com

⁴Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği, Uşak/Türkiye, ozlemarslan@hotmail.com

GİRİŞ

Öğretmen, gelecek neslin kaliteli, donanımlı, bilgili, üretici, araştırmacı, sosyal, ahlaklı olarak yetişmesindeki mihenk taşlarından biridir. Öğretmenlerin yetiştirdiği bireylerin, bilhassa ilkököl dönemi öğrencilerinin özellikleri, öğretmenin derse yönelik tutumuyla yakından ilgilidir. Tutumların ortaya çıkışı, kaynağı, tutumun bireylerin davranışlarına etkisi ve tutumların belli dönem içinde değişmesi bilim dünyasının her zaman ilgisini çekmiş ve çok sayıda araştırmaya konu olmuştur.

Freedman, Sears ve Carlsmith (2003)'e göre tutum belirli bir nesne, fikir ya da kişiye karşı, bilişsel ve duygusal öğeleri bulunan ve davranışsal bir eğilim içeren oldukça kalıcı bir sistemdir. Özgüven (2005)'e göre tutum, öğrenmeyle kazanılan, bireyin davranışlarına yön veren, karar verme sürecinde yanlılığa neden olan bir olgudur. Bir obje ya da bir olaya yönelik geliştirilen tutum, eğer olumlu ise, onunla ilgili kararların olumlu yönde gerçekleşme olasılığı; eğer tutum olumsuz, ise onunla ilgili kararların olumsuz gerçekleşme olasılığı vardır. Bloom (1995), derslere yönelik tutumu, öğrencilerin dersi sevip sevmemesi, derse yönelik olumlu düşüncelerinin olup olmaması ve ders çalışıp çalışmaması gibi bilişsel, duygusal ve davranışsal özellikleri kapsadığını belirtmiştir. Bilhassa, beden eğitimi dersleri için geliştirilen olumlu ve olumsuz tutumların davranışları etkilediği bilinmektedir. Bu bağlamda, beden eğitimi dersi için geliştirilen olumlu tutumların, öğrencilerin okul dışında da fiziksel aktivitelerle meşgul olmalarını sağladığı (Walhead ve Buckworth, 2004), geliştirilen olumsuz tutumların ise, öğrencilerin okul dışında fiziksel aktivitelerden kaçınmasına (Ennis, 1996) neden olduğu saptanmıştır. Buna göre, tutumların davranışları etkilediği ve ilköğretim düzeyinde beden eğitimi derslerine yönelik tutumların geliştirildiği söylenebilir. Phillips ve Silverman (2012), geliştirilen tutumların değişmesinin, artan yaş ile beraber giderek daha zor hale geldiğini belirtmiştir. Bu nedenle, sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının önemli olduğu söylenebilir. Millî Eğitim Bakanlığı'nın ilgili kurul kararı ile 2012-2013 eğitim-öğretim yılında uygulamaya koyduğu karara göre, ilkököl 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi derslerinin Oyun ve Fizikî Etkinlikler dersi adı altında, sınıf öğretmenleri tarafından uygulanması kararı alınmıştır. 2006-2007 eğitim-öğretim yılından bu yana uygulamaya konmuş olan öğretmen yetiştirme programına göre, sınıf öğretmeni adayları, “Beden Eğitimi ve Spor Kültürü” ve “Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi” derslerini teorik ve uygulama şeklinde haftada 3' er saat almaktadırlar. Bu üç saatin bir saati teorik iki saatlik kısmı da açık ve kapalı spor alanlarında uygulamalı olarak işlenmektedir (Öncü ve Cihan, 2012). Bu dersler vasıtasıyla, sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimleri süresince beden eğitimi dersine yönelik tutumları iyileştirilmeye çalışıldığı görülmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının hizmet öncesi eğitim aşamasında beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının, öğrencilerde oluşturacakları davranışlar ve kazanımları önemli ölçüde etkileyeceği bilinmektedir (Bağcı, 2007; Ağgön ve Yazıcı, 2010; Bohner ve Wanke, 2002; Erkuş, 2003; Akt. Alemdağ, Öncü ve Sakallıoğlu, 2013. İlkokulda eğitim verecek olan sınıf öğretmenlerinin tutumunun öğrencilerin, bilişsel, duygusal ve psiko-motor gelişimi üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri göz ardı edilemez bir gerçektir. Sınıf öğretmenleri, birçok becerinin temellerinin atıldığı kritik bir eğitim dönemini kapsayan ilkökuldaki öğrencileri etkileyerek gelecek nesillerin gelişimini olumlu ya da olumsuz destekleyen ve yaşam biçimlerini büyük ölçüde etkileyecek olan kişilerdir (Aydın, Şahin ve Topal, 2008).

Bu bağlamda ilkökulda öğrencilerin spor alışkanlığı kazanması için önemli noktada bulunan sınıf öğretmenlerinin, beden eğitimi dersine yönelik tutumunun olumlu olması, beden eğitimi ve sporun öğrencilerine katkılarını bilmesi ve öğrenciler için uygun sportif etkinlikler hazırlaması önemli olduğu söylenebilir.

Öğrencilere, beden eğitimi ve spor etkinlikleri yoluyla, fiziksel gelişimleri en üst düzeye taşınmakta, aynı zamanda bu etkinlikler sayesinde duygusal, zihinsel, sosyal yönden de kazanımlar sağlanmaktadır (Atıl, 2011). Özellikle en hareketli dönemlerini yaşayan ilkököl öğrencilerinin, boş zamanlarını aktif oyunlar oynayarak geçirip, enerjilerini olumlu yönde harcayarak, streslerini atarak, sosyalleşmelerini sağlayıp okul ve toplum kurallarına uyumlarını kolaylaştıran, kötü alışkanlıklardan korunmalarını sağlayan, bilgi, beceri ve yeteneklerini arttıracak en önemli faaliyetlerin başında, okul içinde ve dışında katılabilecekleri sportif etkinlikler gelmektedir (Akgün ve İnan, 2010). Çocuklara okul çağlarında ve özellikle ilkököl süresince beden eğitimi dersleri vasıtasıyla spor yapma ve oyun oynama alışkanlığı kazandırılmazsa, ilerleyen yaşlarda serbest zamanlarını değerlendirme ve genel sağlıkla ilgili aktivitelerle katılımlarında problem yaşamaları kaçınılmaz olacaktır (Memiş ve Yıldırım, 2006). Bu yüzden, ilköğretim kademesinde beden eğitimi derslerini yürüten sınıf öğretmenleri, çocuklara sporu

sevmek ve egzersiz alışkanlığı kazandırma görevinden sorumlu tutulmaktadır. Bu bağlamda, sınıf öğretmenleri, fiziksel aktivite alışkanlığı kazandıracak bir ders programı hazırlamadan da sorumlu tutulmaktadır (Darst ve Pangrazi, 2009). Ek olarak, sınıf öğretmenlerinin çocukların fiziksel beceriyi elde edebilmesi için uygun beden eğitimi faaliyetlerini titizlikle organize edebilmeleri de beklenmektedir (Ağgön ve Yazıcı, 2010, Akt. Öncü ve Cihan, 2012).

Araştırmanın amacı; çeşitli alt amaçlara göre 2., 3. ve 4. sınıftaki sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını tespit etmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt arandı: Sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik;

1. Cinsiyete göre anlamlı bir fark var mıdır?
2. Okudukları sınıflara göre anlamlı bir fark var mıdır?
3. Geçmişte spor yapmalarına göre anlamlı bir fark var mıdır?
4. Düzenli spor yapmalarına göre anlamlı bir fark var mıdır?

MATERYAL ve YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı güz yarıyılında, Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programı 2., 3. ve 4. sınıfında öğrenim gören ve “beden eğitimi ve oyun öğretimi” dersini alan toplam 164 üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerden 85(%51,2)’i spor yaptığını belirtirken 79(%48,8)’u da spor yapmadığını belirtti.

Araştırmanın Modeli

Çalışmada nicel araştırma modeli kullanıldı. Nicel araştırma, olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyan bir araştırma türüdür (Cohen ve Manion, 2007; Kuş, 2009; Creswell, 2013). Nicel araştırmanın amacı bireylerin toplumsal davranışlarını test ve anket gibi benzer araçlar yoluyla nesnel bir şekilde ölçmek ve sayısal verilerle açıklamaktır (Çepni, 2007). Araştırmada, sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan; geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu veya olayla ilgili olarak görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı tarama yöntemi kullanıldı (Büyüköztürk ve ark., 2014; Tanrıöğen, 2009).

Veri Toplama Aracı

Araştırmada “kişisel bilgi formu” ve “Sınıf Öğretmeni Adayları İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanıldı.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından geliştirilen bu form; araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adayları hakkında bilgi toplamak amacıyla hazırlandı. Bu bağlamda form aracılığıyla katılımcılardan cinsiyet, yaş, sınıf, geçmişte spor yapmış olma durumu ve düzenli olarak spor yapma durumu bağımsız değişkenleriyle ilgili bilgiler toplandı.

Sınıf Öğretmeni Adayları İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği: Öncü ve Cihan tarafından (2012), sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine bölümüne yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirdi. Geliştirilmiş olan ölçek, 10 olumsuz ve 15 olumlu madde olup toplam 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin ilk geliştirilmiş halinin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,98 olarak hesaplanmış olup tek boyutlu olduğu gözlenmiştir. Mevcut çalışmada da ölçek tek boyutlu olarak uygulanmış ve ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,83 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir. Ölçeğin, 5’li Likert tipinde hazırlanan ölçeğin olumlu maddeleri, (1) ‘Hiç Katılmıyorum’, (2) ‘Katılmıyorum’, (3) ‘Kararsızım’, (4) ‘Katılıyorum’ ve (5) ‘Tamamen Katılıyorum’ şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekten elde edilecek toplam puan 25 ile 125 arasında değişmektedir.

Gerekli izinler alındıktan sonra veri toplama araçlarının uygulanması, ders öncesindeki serbest zaman diliminde gerçekleştirildi. Araştırmanın amacı, çalışmada katılımcıların isimlerinin kullanılmayacağı açıklanarak, veri toplama aracının doldurulması hakkında detaylı bilgiler araştırmacılar tarafından verildi. Veri toplama aracı, öğrenciler tarafından gönüllü olarak dolduruldu. Araştırmacılar tarafından toplanan anket formları kontrol edilerek yanlış doldurulan anket formları araştırma dışında tutuldu. Daha sonra uygun nitelikte olan veriler, değerlendirilmek üzere bilgisayar ortamına aktarıldı.

Verilerin Analizi

Veriler herhangi bir analize tabi tutulmadan önce parametrik testlerin ön şartlarını sağlayıp sağlamadığı tespit edildi. Bu bağlamda, analiz öncesi Çarpıklık ve Basıklık (verilerin normal dağılım durumu) değerleri ve Levene (varyansların eşitliği) testi sonuçları incelenerek karar verildi (Büyüköztürk, 2008). Çarpıklık katsayısı +, - 1 sınırları (Büyüköztürk, 2005) içinde kalan dağılıma parametrik test yöntemleri uygulandı. Buna göre, verilerin analizi için istatistikî yöntem olarak; frekans, aritmetik ortalama, standart sapma; t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Post-Hoc test istatistikleri (Tukey HSD) ve Pearson Correlation testi kullanıldı. İstatistiksel analizler, SPSS 23 istatistik paket programı ile yapıldı. Gözlenen değişkenler için anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alındı. Analiz öncesi olumsuz tutum ifadelerine ters çevirme işlemi yapıldı.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Sınıf Düzeyi ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	Sınıf Düzeyleri				%
	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	Toplam	
Kadın	35	32	39	106	65
Erkek	21	23	14	58	35
Toplam	56	55	53	164	%100

Katılımcılardan elde edilen bulgular doğrultusunda, çalışmaya 2. sınıftan 35 kadın, 21 erkek; 3. sınıftan 32 kadın, 23 erkek; 4. sınıftan ise 39 kadın, 14 erkek toplam 164 (106'sı (%65) kadın, 58'i (%35) erkek) öğrenci katıldığı saptandı (Tablo 1.).

Tablo 2. Sınıf Öğretmeni Adayları İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Puan Dağılımı

Değişkenler	$\bar{X} \pm SS$	Çarpıklık	Basıklık	
SÖİBEDTÖ	Ölçek toplam puan	68,0±25,18	0,007	-0,830
Cinsiyet	Kadın	66,38±22,30	0,129	-0,715
	Erkek	66,34±27,97	0,314	0,618
Sınıf	2.sınıf	75,50±25,00	-0,411	-0,253
	3.sınıf	62,54±27,42	0,322	0,634
	4.sınıf	60,69±20,20	0,382	-0,045
Düzenli Spor yapma	Evet	65,29±25,05	0,041	-0,834
	Hayır	67,53±25,44	-0,033	-0,795

Uygulanacak istatistiksel yöntemlere karar vermeden önce normal dağılımlı durum incelemesi yapıldı. Buna göre, Çarpıklık ve Basıklık (verilerin normal dağılım durumu) değerleri incelendiğinde araştırma kapsamında toplanan verilerin her bir değişkene göre normal bir dağılıma sahip olduğu görülmektedir. Verilerin normal dağılıma sahip olmasından dolayı, verilere parametrik testler uygulanmıştır. Çarpıklık katsayısı +, - 1 sınırları içinde kalıyorsa puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk, 2005). Çalışma kapsamındaki katılımcıların, Sınıf Öğretmeni Adayları İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği (SÖİBEDTÖ)'nden aldıkları toplam puanın ortalaması 68,0'dir.

Pearson Moment Korelasyon analizi sonucunda SÖİBEDTÖ ile yaş değişkeni arasında istatistiksel açıdan negatif yönde yüksek düzeyde anlamlı ilişki saptandı ($r_{n=164} = -0,220$; $p < 0,05$).

Bağımsız gruplar t testi sonuçlarına göre sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkeni incelendiğinde, kadınların (Kadın_{n=106} = 66,38±22,30) ve erkeklerin (Erkek_{n=58} = 66,34±27,97) beden eğitimi dersine yönelik tutumlarında anlamlı farklılık tespit edilmedi ($t_{162} = 0,10$, $p > 0,05$).

Tablo 3. Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

Sınıf	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd(df)	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
2.sınıf	Gruplar arası	7177,505	2	3588,752	6,003	0,00	2-3*
3.sınıf		96242,806	161	597,781			
4.sınıf	Grup içi						

* $p < 0,05$

Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda katılımcıların sınıf düzeylerine göre Sınıf Öğretmeni Adayları İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği saptandı ($F_{2,161}:6,003$, $p<0,05$). Bu çözümlene sonucunda gruplar arasında anlamlı farkın kaynağını belirlemek amacıyla, Post-Hoc test (Tukey HSD) istatistikleri uygulandı ve bu farkın 2. sınıf ile 3. sınıf; 2. sınıf ile 4. sınıf puanlarından kaynaklandığı görüldü (Tablo 3).

Bağımsız grup t testi sonuçlarına göre geçmiş hayatında spor yapan ($Evet_{n=100}=68,71\pm25,30$) ve yapmayanların ($Hayır_{n=64}=62,71\pm24,76$) beden eğitimi dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir fark saptanmadı ($t_{162}=1,49$, $p>0,05$).

Bağımsız grup t testi sonuçlarına göre sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumları, düzenli olarak spor yapanların ($Evet_{n=85}=65,29\pm25,05$) ve düzenli olarak spor yapmayanların ($Hayır_{n=79}=67,53\pm25,44$) değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermemektedir ($t_{162}=0,567$, $p>0,05$).

TARTIŞMA

Araştırma, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Uşak Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Programı'nın 2., 3. ve 4. sınıfında öğrenimine devam eden üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapıldı. Araştırmaya 106'sı kadın, 58'i erkek olmak üzere toplam 164 öğrenci katıldı. Bu bağlamda, sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumları yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, geçmiş yaşantısında spor yapma durumu, düzenli spor yapıp yapmadığı gibi değişkenler açısından belirlenmeye çalışıldı. Katılımcıların mevcut ölçekten en düşük 25, en yüksek 125 puan alabilecekleri düşünüldüğünde, ortalamanın 68 puan olduğu tespit edildi. Buna göre, ölçeğin maddelerinden alınan puanlardan yola çıkıldığında, katılımcıların beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu söylenebilir. Araştırmanın aksine, literatürde öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının düşük düzeyde tespit edildiği araştırmalar da bulunmaktadır (Sallis, Prochaska ve Taylor, 2000; Subramaniam ve Silverman, 2007; Hünük ve Demirhan, 2010). Alemdağ ve ark. (2013), Öncü (2013) ve Öncü ve Cihan (2012)'nin araştırmalarında ise, sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumları orta seviyenin üzerinde tespit edildi.

Sağlıklı ve yaşam boyu egzersiz ve fiziksel aktivite özelliği kazanmış öğrencilerin yetiştirilmesinde önemli bir noktada bulunan sınıf öğretmenlerinin, beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının yüksek olması için profesyonel desteğe veya öğrenim hayatlarında köklü bir değişikliğe ihtiyaç duydukları söylenebilir. Literatürde sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersi için köklü değişikliklere ihtiyaç duydukları ve destek beklediklerine yönelik araştırma sonuçları bulunmaktadır (Arslan ve Altay, 2008; Austin ve ark. 2006; Staten ve ark., 2005; Pearlman ve ark., 2005). Araştırmada, katılımcıların yaş değişkenine göre, beden eğitimi dersine yönelik tutumları incelendiğinde, istatistiksel açıdan negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulundu. Yapılan analizler sonucunda, sınıf öğretmenliği adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumlarında cinsiyete göre anlamlı fark tespit edilmemiştir. Literatürde mevcut araştırmaya paralel olarak cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma tespit edilmeyen araştırmalar bulunmaktadır (Yazıcı, Kalkavan ve Özdilek, 2016; Yanık ve Çamlıyer, 2015). Buradan erkek ve kadın sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının benzer oranda arttığı ve aralarında önemli bir farkın olmadığı yorumu yapılabilir. Bununla birlikte cinsiyete göre anlamlı farklılık görülmemesinin nedeni şöyle açıklanabilir: Çağımızda kadınlar da erkeklerin yaptığı sporları yapmaktadır. Ayrıca kadınlar, geçmiş yıllarda çoğunlukla erkeklerin ilgi gösterdiği spor branşlarında hem katılımcı hem de izleyici olarak boy göstermektedirler. Dolayısıyla kadın öğrencilerle erkek öğrencilerin tutumlarının birbirine oldukça yakın olması toplumda beden eğitimi ve spora yönelik rol paylaşımlarının eşitliğinden kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca, beden eğitimi ve sporun sağlıklı yaşam, estetik görünüm, beden imajı, sosyal temelli gereksinimlerden dolayı kadın-erkek, genç-yaşlı gözetmeksizin toplumun her kesimini etkileme gücü olduğu söylenebilir. Günümüzde yalnızca yetişkinlerde değil, ilkökul 4. ve 5. sınıf kız öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik olumlu bir tutum içinde oldukları Aydoğan (2016) ve Aydoğan (2017)'in araştırmalarında görülmektedir. Dalaman (2015) ve Çetin (2007)'nin araştırmalarında, mevcut araştırmanın aksine beden eğitimi dersine yönelik tutumun kadınların erkeklere göre daha olumlu tutum içinde olduklarını ve bu durumun istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşma gösterdiğini tespit etmiştir. Koç (2017); Öncü (2013); Alemdağ ve ark., (2013); Koca ve Demirhan (2004), Arslan ve Altay, (2009); Matanın ve

Collier, (2003); Öncü ve Cihan, (2012); Yıldız, (2010); Hünük ve Demirhan (2010); Koca, Aşçı, ve Demirhan (2005); Kangalgil, Hünük ve Demirhan (2006)'ın araştırmalarında ise erkeklerin lehine anlamlı farklılık bulmuşlardır.

Yapılan analizler sonucunda katılımcıların beden eğitimi dersine yönelik tutumlarında sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık belirlenmiştir. Bu bağlamda, 2.sınıf öğretmen adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının, 3.sınıf ve 4.sınıf öğretmen adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun nedeni olarak KPSS'ye odaklanmaları, beden eğitimi dersini tüm sınıf kademelerinde almak yerine yalnızca belirli dönemlerde almaları gösterilebilir. Yalnızca beden eğitim dersine yönelik “beceri öğretimi ve oyun dersini” 2. sınıfta alan katılımcıların, zamanla 3. ve 4. sınıfta bu dersi unutarak, olumlu tutumlarını kaybettikleri söylenebilir. Kangalgil, Hünük ve Demirhan (2006)'nın araştırmasında ise, mevcut araştırma bulgularından farklı olarak, ilköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyi ile birlikte beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının arttığı sonucuna varmıştır. Dalaman (2015) ile Şişko ve Demirhan (2002)' in araştırmalarında da mevcut araştırmanın aksine, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarında sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Alemdağ ve ark. (2013)'nın araştırmasında mevcut araştırmaya benzer olarak 3.ve 4.sınıf öğretmen adaylarının lehine anlamlı farklılık tespit etmiştir. Çetin (2007)' in ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını incelediği araştırmasında, mevcut araştırmanın aksine sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma tespit etmemiştir. Ryan ve ark. (2003), öğrencilerin sınıf düzeyi ile beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyinin arttığını saptamıştır.

Elde edilen sonuçlara göre, lisans eğitim düzeyinden önce spor yapan sınıf öğretmeni adaylarının tutumlarının yüksek olduğu sonucu spor yaptıkları sürece sporun iç dinamiklerinden beslendikleri fikrini uyandırmaktadır. Buna karşın düzenli olarak spor yapan sınıf öğretmeni adaylarının tutumlarının düşük olarak bulgulanması bir çelişki olarak değerlendirilmektedir. Mevcut araştırmada düzenli spor yapan sınıf öğretmen adaylarının tutumlarında anlamlı farklılık bulunmazken, Alemdağ ve ark. (2013)'nın araştırmasında sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yüksek bulmuştur. Öncü ve Cihan (2012)'ın araştırmasında, sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının, düzenli spor yapan öğrencilerin düzenli spor yapmayan öğrencilere göre tutum puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Dalaman (2015); Öncü, Gürbüz ve Tunçkol (2012)'ın araştırmalarında, düzenli spor yapanların spor yapmayanlara göre daha yüksek tutumlarının olduğunu ortaya koymuştur.

SONUÇLAR

Sonuç olarak, araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu görüldü. Öğrencilerin cinsiyetleri açısından beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının benzer olduğu tespit edildi. Sınıf düzeyleri açısından, 2. sınıf öğrencilerin diğerlerine göre beden eğitimi dersine yönelik daha yüksek tutuma sahip olduğu saptandı. Spor geçmişi olan katılımcıların beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının, düzenli spor yapanların tutumlarından yüksek olduğu sonucuna varıldı. Araştırma sonuçları ışığında, sınıf öğretmeni adaylarının tutumlarının orta düzeyden yüksek düzeye getirilmesi için neler yapılabileceğine odaklanılmalıdır. Çünkü, sınıf öğretmenlerinin niteliklerinin ve tutumlarının öğrencilerine bir yansımasının olacağı muhakkaktır. Bu yönüyle öğrencilerin özellikle sporla tanışması, okul içi ve dışı sportif faaliyetlerinin niceliği ve niteliği öğretmenlerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ile ilişkilidir.

ÖNERİLER

Bu araştırma bulguları ışığında, beden eğitimi dersiyle ilgili farklı formatta, farklı içerikte derslerin sınıf öğretmenliği sekiz yarıyılık lisans dönemlerine yayılarak eğitim programının buna göre düzenlenmesi, KPSS'ye girecek olan adayların spor ile iç içe olması durumunda daha verimli çalışmalar yapabileceklerine dair öğretilerin pekiştirilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

Akgün, İ. B., & İnan, M. (2010). İlköğretim okulları seçmeli spor etkinlikleri dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitim Sempozyumu*, 20-22 Mayıs, Elâzığ, TÜBİTAK, 406-411.

- Alemdağ, S., Öncü, E., & Sakallıoğlu, F., (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterlikleri, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2): 45-60.
- Atilay, S. (2011). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğretmenlik mesleğine ilişkin özyeterlilik inançlarının incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Ağgön, E., & Yazıcı, M. (2010). *Sınıf öğretmenliği programı öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları (Erzincan Üniversitesi örneği)*. 9.Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Elâzığ.
- Arslan, Y., & Altay, F. (2008). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ders programı ve ders uygulamalarına ilişkin görüşleri, *Spor Bilimleri Dergisi, Hacettepe J. of Sport Science*, 19(2): 63-79.
- Arslan, Y., & Altay, F. (2009). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin bazı eğilimleri açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 11(1): 14-23.
- Austin, S. B., Fung, T., Cohen-Bearak, A., Wardle, K., Cheung, L. W. Y. (2006). Facilitating change in school health: A qualitative study of schools' experiences using the school health index. *Preventing Chronic Disease*, 3 (2): 21-35.
- Aydın, R., Şahin, H., & Topal, T. (2008). Türkiye’de ilköğretime sınıf öğretmeni yetiştirmede nitelik arayışları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12 (29): 119-142.
- Aydoğan, H. (2016). Evaluation of fourth-grade primary school students' attitudes and self-efficacy towards physical education course using socio-cultural approach. *Educational Research and Reviews*, 11(22): 2034-2047.
- Aydoğan, H. (2017). The analysis of the 5th grade students' attitudes and self-efficacy for physical education course in terms of demographic characteristics. *Journal of Education and Training Studies*, 5(1): 141-151. <http://dx.doi.org/10.11114/jets.v5i1.2015>
- Bağcı, H. (2007). Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatıma ve yazılı anlatım derslerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 21: 29-61.
- Bohner, G., & Wanke, M. (2002). *Attitudes and attitude change*. New York, NY: Psychology Pres.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum* (Göz. Geç. 5. bs). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (9th ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 18. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Bloom, B. (1995). *Human characteristics and school learning: İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme*. D. A. Özçelik (Çev.). İstanbul: Milli Eğitim Yayınları.
- Creswell, J. W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. USA: Sage Publications.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. NY: Routledge.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (3. Baskı). Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çetin, M. (2007). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması (Kırşehir il örneği), (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.
- Dalaman, O., (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının “beden eğitimi ve oyun öğretimi” dersine yönelik tutumlarının değişik faktörlerce incelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36: 59-71.
- Darst, P. W., & Pangrazi, R. P. (2009). *Dynamic physical education for secondary school students (6th Ed.)*. San Francisco, CA: Pearson Education.
- Erkuş, A. (2003). *Psikometri üzerine yazılar*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları

- Ennis, C. (1996). Students' experiences in sport based physical education: [more than] apologies are necessary. *Quest*, 48: 453-456.
- Freedman, J. L., Sears, D. O., & Carlsmith, J. M. (2003). *Sosyal psikoloji (4.Baskı)*. (Çev: A. Dönmez). Ankara: İmge Kitabevi.
- Hünük, D., & Demirhan, G. (2010). Turkish adolescents' attitudes toward physical education. *Perceptual and Motor Skills*, 111(2): 324-332.
- Kangalgil, M., Hünük, D., & Demirhan, G. (2006). İlköğretim lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. Of Sciences*, 17(2): 48-57.
- Koca, C., & Demirhan G. (2004). An examination of high school students' attitudes toward physical education with regard to sex and sport participation, *Sage Journals*, 98(3): 754-758.
- Koca, C., Aşçı, F.H., & Demirhan, G. (2005). Attitudes toward physical education and class preferences of Turkish adolescents in terms of school gender composition. *Adolescence*, 40: 365-375.
- Koç, Y. (2017). The effect of “Physical Education and Sport Culture” course on the attitudes of preservice classroom teachers towards physical education and sports. *International Journal of Higher Education*, 6(4).
- Kuş, D. (2009). *İlköğretim programlarının, örtük programın ve okul dışı etmenlerin değerleri kazandırma etkililiğinin 8. sınıf ilköğretim öğrencilerinin ve öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Matanin, M., & Collier, C. (2003). Longitudinal analysis of preservice teachers' beliefs about teaching physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 22: 153-168.
- Memiş, A.U., & Yıldırım, İ. (2006). Erken yaşlarda fiziksel aktivite alışkanlığı kazanılmasının toplum sağlığı açısından önemi. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi, 14-16 Nisan 2006, Ankara, Gazi Üniversitesi, Kök Yayıncılık, II, 442-448.
- Öncü, E., & Cihan, H., (2012). Sınıf öğretmeni adayları için beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin geliştirilmesi, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2012): 31-47.
- Öncü, E., & Gürbüz, B. ve Tunçkol, H.M. (2012). Basketbol tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(2): 126-140.
- Öncü, E. (2013). The psychometric properties of physical education lesson attitude scale for preservice classroom teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, 38(1): 97-114.
- Özgül, İ. E. (2005). *Bireyi tanıma teknikleri*. (s.125). Ankara: PDREM Yayınları.
- Pearlman, D.N., Dowling, E., Bayuk, C., Cullinen, K., Thacher, A. K. (2005). From concept to practice: Using the school health index to create healthy school environments in rhode island elementary schools. *Preventing Choronic Disease*, (2).
- Phillips, S. R., & Silverman, S. (2012). Development of an instrument to assess fourth and fifth grade students' attitudes toward physical education. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 16(4): 316-327.
- Ryan, S., Fleming, D., & Maina, M. (2003). Attitudes of middle school students toward their physical education teachers and classes. *Phys Educ*, 60(2): 28-42
- Sallis, J. F., Prochaska, J. J., & Taylor, W. C. (2000) A review of correlates of physical activity of children and adolescents. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 32: 963-975.
- Subramaniam, P. R., & Silverman, S. (2007). Middle school students' attitudes towards physical education. *Teaching and Teacher Education*, 23(5): 602-611.
- Staten, L. K, Teufel-Shone, N. I., Steinfelt, V., Ortega, N., Halverson, K., Flores, C. vd. (2005). The school health index as an impetus for change. *Preventing Chronic Disease*, 1(2).
- Şişko, M., & Demirhan, G. (2002). İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(23).
- Tanrıoğen, A. (Ed.) (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Walhead, T. L., & Buckworth, J. (2004). The role of physical education in the promotion of youthphysical activity. *Quest*, 56: 285-301.
- Yanık, M., & Çamlıyer, H. (2015). Ortaöğretim 9. Sınıf öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora ilişkin tutumları ile okula yabancılaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *International Journal of Sports Exercise and Training Science*, 1 (1), 9-19. DOI: 10.18826/ijsets.95709
- Yazıcı, N., A., Kalkavan, A., & Özdilek, Ç. (2016). Üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretimi dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4(2): 404-411.
- Yıldız, Ö. (2010). *Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ve karşılaştıkları problemler* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

CITATION OF THIS ARTICLE

Tekkurşun Demir, G., Cicioğlu, H. İ., İlhan, E., Arslan, Ö. (2017). The attitudes of classroom teacher candidates towards physical education lesson. *Int J Sport Exer & Train Sci*, 3 (4), 120-128. DOI: 10.18826/useeabd.319676